

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Dsic. XIII. Reatina. Aditio hæreditatis maternæ per filium, an & quando inducta dicatur per retentionem dotium maternas penes patrem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

tionem integrum, nisi repositio in statum pristinum, ita ut ex legis fictione actus gestus de tempore minoris ætatis habeatur pro non facto ex deductis per Odd. de restit. in integr. par. 1. quest. 1. art. 4. num. 32. Quare admittitur annihilatio omnium gestorum de tempore minoris ætatis, dum postea factus maior, actus hæreditarios gesserat, ita inanis dicta repositio remanebat ob aditionem ex illis novis actibus resultantem. ad notata in l. gerit. ff. de acquir. hered. cum concord. per Menoch. dicto lib. 4. cap. 99. cum sequen. Greg. & Adden. decis. 7. & 98. decis. 48. par. 9. sec. cum aliis dicto disc. preced.

Non negabatur hæc per Scribentes pro Sorbelo in integrum restitutionem petente. sed totum fundamentum per eos constituebatur in dispositione textus in l. 3. §. si quis cum minore, vers. scio etiam, ff. de minor. ubi deciditur, quod si minor, qui se paternæ hæreditati immiscuerat, factus maior, aliquid ab hæreditariis debitoribus exegerit, adhuc inspecto initio, restitutionis beneficium obtinere debet.

Super hujus textus intellectu, cum contrarium videatur dispositum in ejusdem §. initio Excitata per Accurs. difficultate, illam solvit ex sola ratione necessitatis, quasi quod sequatur immixtione, actum necessarium fecerit, exigendo nomina hæreditaria, quæ ex debito officii hæreditarii exigere tenebatur, secus autem si actus non sit necessarius consequentivus, sed omnino voluntarius, ad quem faciendum lex non cogebat; Atque Accursii intellectum laudant Azzo in summa Cod. & tit. si major factus num. 2. ubi eundem Accursium os aureum appellat Odd. de restit. in integr. quest. 25. art. 6. num. 62. Merenda lib. 10. controu. cap. 19. num. 9. Faber in rational. ad eund. text. in d. l. 3. §. si quis cum minore, vers. scio etiam, bene Merlin. lib. 2. controu. cap. 53. ex num. 11. in fine. ubi ingeniose dictum textum, ejusque rationem expendit, atque Oddi traditionem loco citato in specie refert & laudat Barbosa super Cod. in l. 1. Cod. si major factus num. 10. & 11.

Hinc proinde inferrebam, quod cum actus, de quo agebatur, non esset necessarius, sed merè voluntarius, cum nomina debitorum exacta non essent ab ipsis debitoribus offerentibus solutionem, quæ per creditorem recusari non potest, sed per viam translativæ cessionis, consequenter cessabat ratio dicti textus, in qua unice ejus dispositio fundatur; Et clarius, quia in hac facti specie, ac respectu prædictorum de Alte, nec quidem excogitabilis aderat suspicio illius doli, seu fraudis, in qua etiam dictus textus fundari videtur, ratione læsionis exinde resultantis, ut singulariter advertit Merlin. dicta controu. 53. in fine.

Verum reflectendo ad veritatem, de præmissis dubitabam, quoniam datâ aditione, vel invalidâ, vel elidibili ob exceptionem, seu restitutionem in integrum, stante minori ætate ob nimis præjudicalem inventarii omissionem, actus subsequentes, quamvis in ætate majori ut potè consequutivi, referendi veniunt ad dictum præsuppositum minus verum, & elidibile, ac habere videntur speciem rarificationis, quæ juxta receptas propositiones non inducitur, nisi datâ explicitâ scientiâ nullitatis tam juris, quam facti, ut sæpius sub tit. de alienat. & contrahibus.

Licet enim alienatio bonorum hæreditariorum, seu ceteri actus, qui citra jus & nomen hæredis fieri non possunt, aditionem inducant, nihilominus id procedit, quando ex ipsis actibus deduci potest voluntas tunc adeundi; Id autem in præsentem videbatur dici non posse, dum hic hæres actum prædictum

Carâ. de Luca P. 1. de Hæred.

non fecerat ex integro, quasi quod ita faciendo tunc animum declarasset ad eundem, sed ut dictum est, id gestum fuit, dicto præsupposito retento, quo cessante, corrumpunt actus consequutivi, & ex ejus fundamento gesti; Atque juxta hanc dubitationem pro concessione restitutionis in integrum judicatum fuit per Senatam Mediolani, ubi præfens controversia agebatur; Unde postmodum disputatum fuit de detractionibus, de quibus dicti actores opponebant adversus dictos Comites opposentes de avito fideicommissio, ex iis, quæ in hac eadem causa habentur deducta dicto disc. 25. de detractionibus.

REATINA

PRO
PIZZICAIA,
CUM
EUSEBIA.

Casus disputatus coram A. C. incertus est exitus.

Aditio hæreditatis maternæ per filium, an & quando inducta dicatur per retentionem dotium maternas penes patrem.

SUMMARIUM.

- 1 DE questione, an per retentionem dotium inducatur aditio in filium.
- 2 Datur questio facti decidenda cum distinctionibus.
- 3 Quando agitur de aditione præjudiciali, verior est negativa.
- 4 Quid ubi ad effectum transmissionis hereditas est lucrosa.
- 5 Aditio hereditatis utilis & lucrosa de facili admittenda.
- 6 Quid ubi de aditione ad effectum, ut jus queratur creditoribus adentis.
- 7 An debitor tunc a conscientia possit non adire hereditatem.
- 8 Ubi ultra dictam retentionem dotium factam a patre, concurrat aliquod factum ipsius filii, tunc facilius pro aditione.

DISC. XIII.

Sæpius in diversis causis, & ad diversos effectus mihi contigit disputandus iste articulus, an scilicet per retentionem dotium uxoris defunctæ per virum superstitem factam, inducta diceretur aditio hæreditatis in filium ex dicta muliere superstitibus, & legitimis ejus hæredibus juxta sententiam Bartoli cons. 129. lib. 1. & in l. gerit. num. 28. ff. de acquir. hered. Atque dubitandi occasionem præbuerunt DD. contradictiones, seu distinctiones; An scilicet ageretur de filio infante, vel de converso majore infantia; Et an actus retentionis esset univocus, vel æquivocus, quod scilicet vir aliam non haberet retinendi causam, nisi tanquam pater ac legitimus administrator filii hæredis mulieris defunctæ, vel de converso alium haberet retinendi titulum ratione lucri totius dotis in usufructu sibi delato, ut est in Urbe ex Statuto; Sive quod ab eadem muliere relictus esset usufructuarius, cum similibus,

C ex iis

De LUCA
de
Hæreditatis
et
CIV

ex iis, quæ latè ad materiam pro aditione excludenda colligit *Altograd. conf. 81. lib. 1.* apud quem habentur latè collecti concordantes frustra transcribendi.

Occasione autem præsentis controversiæ disputatè coram A. C. inter illos de Pizzicais creditores Dominici, agentes ad bona in eundem debitorem ex materna hæreditate obventa, & ejusdem Dominici jam defuncti sororem, prætendentem, quod ob non aditionem maternæ hæreditatis, ista sibi aliàs per Statutum exclusæ delata esset, proindeque nullum jus dictis creditoribus ad bona hæreditaria competeret, quod etiam disputavi in causis, de quibus habetur *sub tit. de credito disc. 40. & disc. 136. & 137.*

Reflectendo ad veritatè, advertendam, quod in hujusmodi quaestione, quæ potius est facti & voluntatis quàm juris, certa & determinata regula generalis admittenda non est, sed decisio pendet à singulorum casuum particularibus circumstantiis, procedendo tamen cum plurium casuum distinctione, cum qua conciliari videntur pugnantès auctoritates, eo modo quo ferè in omnibus facere oportet.

Primus casus est, ubi agitur de inducenda aditione maternæ hæreditatis, quæ debitis, vel oneribus involuta sit, adeò ut filio, vel habenti causam ab eo, expediat sequutam non esse aditionem, quæ odium, & gravamen importet, proindeque impugnetur; Et tunc, cum actus, ex quo aditio resultat, debeat esse omnino univocus, & qui citrà jus, ac nomen hæredis fieri non possit, recipienda venit opinio negativa, ut per retentionem dotium à viro superflite factam, inducta non censeatur in filiis aditio maternæ hæreditatis, quamvis in viro nullus concurreret titulus retinendi hujusmodi dotem jure proprio; Tum quia id referri potest ad communem ulum debitorum, qui non pulsati, neque adstricti, non de facili ultroneam debiti solutionem faciunt, sed in eo obdormiunt, dum potissimè modernis temporibus propter abusum adjiciendi juramentum in quocumque actu, in defraudationem abierunt, infamia, aliæq; pœnæ, quæ in debitore per juro de temporibus *Bart. & antiquorum* fortè in usu erant, unde de facili resultabat præsumptio retinendi debitum ex alio titulo legitimo, dum ex iis, quæ *sub eodem tit. de credito*, ac sub altero *de judiciis*, non semel habentur, ac liquet ex Ritibus Magnæ Curiæ Vicariæ, Neapolis ibidem deductis, tunc adeo perjurus debitor, qui debito tempore non solvebat, puniebatur, quod amputationem manus dexteræ pati cogebatur.

Alterà etiam ratione ad favorem filii dictam aditionem impugnantis concurrente, quod cum ipse vivens sub paterna administratione, assimilandus veniat pupillo, vel minori, viventi sub administratione tutoris, vel Curatoris, hinc proinde à patria potestate solutus, atque sui juris effectus, rectè impugnare potest imprudentem, ac damnosum actum à patre gestum, adeundo hæreditatem sine beneficio inventarii, quod culpa latæ speciem hodie continere videtur, dum quilibet etiam parum diligens, id negligere non solet; Nisi postquam sui juris effectus est, atque hujusmodi actus malè gesti rectè conscius, tales actus ratificatorios gesserit, qui novam aditionem ex integro in ipsomet inducerent, quod rarè ad proximè deducibile ex hodie recepta conclusione, quod pro ratificatione necessaria est certa scientia nullitatis actus facti, & juris; Unde propterea dicebam, quod plures auctoritates de isto casu loquentes malè ad illum præsentis controversiæ, vel similibus deducebantur.

Alter est casus propriè disputatus per *Altograd.*

disc. conf. 81. quando de eadem aditione inducenda agatur, ad effectum transmissiois ejusdem maternæ hæreditatis in filii defuncti hæredes, præsertim extraneos, contententes de mero lucro, ac sapientiè resistentè æquitate, quia nempe ageretur cum magis conjunctis mulieris defunctæ, quibus eadem hæreditas, exclusâ dicta aditione, ac respectivè transmissio, deferretur ex iis, quæ habentur *sub tit. de successioneibus*, præsertim in *Fanen. discurs. 15.* ubi de hac transmissiois materia; & tunc, quia transmissio videtur regulariter prohibita, atque juxta unam opinionem reputatur odiosa, idcirco strictius ad aditionem inducendam procedendum venit; Et nihilominus, ubi agatur de hæreditate non suspecta, sed potius utili, & lucrosa, unde de facili intret aditionis præsumptio, probabilior opinio esse videtur affirmativa pro aditione ex plenè deductis per *Natt. conf. 74. num. 10. & sequ. Surd. decif. 140. num. 10. Magon. decif. Florent. 148. num. 11. Greg. decif. 421. num. 7. Cavaler. (qui hanc dicit veriore)* decif. 504. num. 6. *Burat. decif. 523. num. 6. cum sequen. decif. 217. num. 3. par. 5. recent. decif. 527. num. 4. par. 4. tom. 3. Interamnen. ususfr. 18. Julii 1649. coram Cerro impress. par. 10. rec. decif. 329. & post Merlin. de legitima decif. 202. & in aliis.* Ex dicta ratione, quod utilis, ac lucrosa hæreditatis aditio facillimè inducitur, ac etiam levissimi actus sufficienti *Bart. in l. gerit. num. 5. Mascard. de probat. conclus. 40. nu. 9. T. hes. jun. lib. 2. quest. forens. 51. nu. 5.* Quinimò in actibus merè favorabilibus & lucrativis sola scientia abique alia probatione acceptationis sufficere videtur ex deductis *dec. 189. n. 15. post Zaech. de oblig. & in aliis* frequenter, de quibus *sub tit. de donat.*

Tertius demum est casus controversus, ubi scilicet, defuncto eo, in quo aditio controversatur, contentio sit inter ejus creditores foventes causam onerosam, & eum, cui aliàs dicta hæreditas ob proximioris non agnitioem delata esset, contententem de mero lucro; Et tunc, ubi præsertim agitur de hæreditate lucrosa, vel saltem non suspecta, omnino recipienda videtur per regula opinio *Bart.* ut scilicet per hujusmodi retentionem à patre factam, censeatur inducta aditio; Tum ex dicta ratione non de facili præsumendi repudiationem, vel non curationem lucri, & utilitatis exinde resultantis; Tum etiam ex communi usu, per quem, præ defuncta muliere, dos penes virum tanquam patrem nomine filiorum matris hæredum continuare solet; Ac etiam quia, quo magis ille, cui delata est hæreditas, re alieno gravatus erat, atque debitis implicitus obit, eò magis præsumptio est inductæ aditionis, ob utilitatem ejusdem defuncti animæ resultantem, ne ita, ob res alienum non solutum ea gravata remaneat; Quicquid enim sit de quaestione, an debitor possit, necne tuta conscientia, & citrà peccati labem repudiare, seu nolle agnoscere hæreditates, seu fideicommissa, vel legata sibi delata in præjudicium creditorum, super quo habentur *DD. hinc inde collecti apud Gratian. discept. 27. i. num. 26. Cappo. Latr. & Adden. decif. 8. Prat. obser. 15. & 16. & sub tit. de credito disc. 137. & 138.* Cum in dubio tenenda sit opinio tutoris pro anima, facilius intret præsumptio aditionis, ac etiam, quia in concursu contententis de causa onerosa contra foventem causam lucrativam, de facili pro illo contra istum respondendum videtur.

Clarius autem, ac de plano, ubi aliqua etiam levità, concurrant adminicula, ejusdem filii animum indicantia, adeò ut aditio non omnino deducatur ex sola retentione dotium per patrem facta, ut erat in præ-

in presenti causa, in qua docebatur de inhibitione dotali per eundem Dominicum tanquam heredem matris obtenta adversus patris creditores doti posteriores; Licet enim dicta inhibitiō, per ipsum a Curia absentem, juxta morem, obtenta esset per quemdam causidicum, de cujus mandato explicito non constabat; Nihilominus efficax præsumptio erat, ut id gestum esset ad instantiam ipsius Dominici, cujus intererat in possessione bonorum paternorum ex hoc jure adversus creditores se tueri; Concurrente etiam mandati præsumptione resultante ab impensa, quam pro hujusmodi inhibitione obtinenda facere oportuit; Atque in dicta Romana censura, de qua sub titulo de Credito concurrebat circumstantia, quod idem filius, cui materna hereditas delata erat, evaserat hæres patris postmodum defuncti, qui erat dotis debitor in pecunia, ideoque idem filius effectus erat debitor sui ipsius, & consequenter nullus actus positivus desiderandus erat, & de filio continuante possessionem bonorum dotalium maternorum post mortem patris, ut ita dicta aditio clarior inducitur, seu confirmata remaneat, habetur in d. Interamnen. ususfructus coram Curia decis. 329. p. 10. rev.

AVENIONEN. LEGATI.

PRO

ISABELLA PALUZ,

CUM

CATHARINA SORORE.

Causa disputata in Congregatione Avenionensi.
credo, sopitus per concordiam.

An in aditione hereditatis facta judicialiter, adhiberi debeant solemnitates statutarie requisitæ in actibus gerendis per minores, & mulieres; Et quando actus dicatur judicialis ad hunc effectum.

De inventarii invaliditate ex defectu solemnitatum; Etan adversus hujusmodi nullitatem, mulieri, vel minori, seu alieri competat restitutio in integrum, & quando.

SUMMARIUM.

- 1 *Alti series.*
- 2 *Data nullitate aditionis ad quid teneatur ille, qui adivit.*
- 3 *Statuta prohibentia contractus, & obligationes capiunt aditionem hereditatis.*
- 4 *De eodem.*
- 5 *Quid de aditione facta cum auctoritate Iudicis.*
- 6 *Solemnitates statutarie non requiruntur in judicialibus.*
- 7 *Quando dicatur actus judicialis.*
- 8 *Quomodo ista materia intelligenda sit.*
- 9 *De restitutione in integrum competente mulieribus, & aliis privilegiatis.*
- 10 *Quid de restitutione competente etiam viris majoribus.*
- 11 *Deferendum est usui circa solemnitates.*
- 12 *Inventarium quoad non citatos habetur pro infecto.*
- 13 *Quomodo dicta materia restitutionis in integrum debeat regulari.*

Card. de Luca P. II. de Hered.

DISC. XIV.

Cum istarum sororum pater, servatâ odibili inæqualitate, Catharinam natu minorem heredem universalem instituerit, Isabellam verò heredem particularem scripserit in legato scutorum mille, quorum promptam solutionem in pecunia hæres quoque denegabat sub prætextu insufficientiæ virium hereditariarum; Hinc proindè, acerrima, rabiosa-quelis in partibus longo tempore agitata fuit super inventarii nullitate, deducta; Tum ex defectu solemnitatum; Tum fortius ex dolosis occultationibus bonorum; Et delata causa ad Curiam coram Legato Avenionensi. (qui Papæ nepos esse solet) e- jusque Congregatione Avenionensi, nuncupata, post plures disputationes, (me non scribente in causa) habitas super defectu inventarii, illud per plures resolutiones minus legitimum declaratum fuit; Quare Catharinæ hæredis defensores ad novum convolarunt motivum nullitatis aditionis ob non adhibitas solemnitates ab eo Statuto, in contractibus aliisque actibus præjudicialibus mulierum & minorum requisitas, quodque in omnem eventum ubi etiam actus esset validus, mulieri tunc minori adversus omittas solemnitates concedenda esset restitutio in integrum, atque super hoc novo motivo, aliis Isabellæ Advocatis adjunctis sui ad scribendum, sed post unicum scripturam, credo quod causa per concordiam finem habuerit, dum amplius actum non audivi.

Duo igitur erant puncti distincti; Primò scilicet invaliditatis actus aditionis ob non servatam formam à Statuto præscriptam. Dictaq; nullitate posita cessabat omnis quæstio super invaliditate inventarii, dum ita causa reducebatur ad non causam, dictaq; mulier censenda erat non hæres ab initio, obligata solum actione de dolo, vel de in rem verso, restituere id, quod haberet in manibus, vel in ejus utilitatem versus esset juxta ea, quæ generaliter habemus in minore invalidè contrahente; Et secundò quatenus dicta nullitas non subsisteret, an adversus omittas solemnitates, beneque non confectum inventarium, beneficio restitutionis in integrum ei subveniendum esset.

Quatenus igitur pertinet ad primum, Scribentes pro rea conventa allegante nullitatem, deducebant conclusionem, de qua *disc. seq.* ibique insinuatæ *decisiones* & alias, ad probandum, quod Statuta prohibentia minoribus, & mulieribus, contractus, aliosque actus facere sine certis solemnitatibus, comprehendant etiam aditionem hereditatis; Idque verum quamvis ea fieret cum inventario legitime confecto, per quod cujuscumque præjudicii præservatio inducitur, quoniam ipsum onus administrandi hereditatem, ac reddendi rationes, causare dicitur incommodum, & præjudicium, ideoque ille, quem lex municipalis imperfecti iudicii declaravit quodque propterea alieno indigeat auxilio, debeat istud adhibere, ut apud Gregor. & Add. *decisione* 181.

Et quamvis Ego scribens in contrarium, more Advocati, deducere eadem, quæ in proposito *Ægidiana*, vel *Carpensis* insinuantur *eodem discursu præcedenti*, quod scilicet cum Statutum loquatur de contractibus & distractibus, trahendum non sit ad istum actum, quasi quod, in contractibus, vel distractibus, qui positivè cum altero fiant, verificari valeat ratio fraudis, vel circumventionis, cui statutarie dispositio innixa est; Secus autem in isto actu, qui geri dicitur sponte sua absque alterius contrahentis interventu; At tamen in foro contrarium hodie receptum videtur præsertim in Curia;

C 2

Et

De LUCA
de
flamentis
et
cvi
9